

NOTRANJEC

Izhaja vsake sobote

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$ strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Na naslov južne železnice.

Na južnoželezniški progi med Ljubljano in Trstom, kakor tudi med Reko in Št. Petrom, vozijo dosedanji brzovlaki in osobni vlaki ob takem času, da nima notranjsko prebivalstvo in potniki sploh niti one udobnosti, kakor na kaki lokalni železnici. Ti vlaki, ki so morda primerni za ugodno zvezo med Dunajem in Trstom, oziroma Reko-Opatijo, nikakor ne zadostujejo in ne vstrezajo našim lokalnim potrebam. Zjutraj po 7. uri prideta brzovlak in poštni vlak eden za drugim iz Ljubljane v Št. Peter, potem pa ni od te strani skoraj cel dan nobenega vlaka. Prvi osobni (poštni) vlak pride namreč šele ob $\frac{1}{2}$ 4. uri popoldne v Št. Peter, a ta nima nobene zveze z Reko. Potniki v Reko morajo čakati prvega vlaka do $\frac{1}{2}$ 9. ure zvečer. Isti nedostaki se kažejo pri vlakih, ki vozijo iz Trsta proti Ljubljani. Po poštnem vlaku, ki odhaja iz Št. Petra proti Ljubljani ob 12⁰⁰, ni potem skoraj 9 ur nobenega vlaka proti Ljubljani in tudi ta poštni vlak nima nobene zveze z Reko. Tudi tega vlaka potniki morajo čakati v Št. Petru skoraj 10 ur, namreč do $\frac{1}{2}$ 9. zvečer, ako potujejo v Reko-Opatijo. Neverjetno, a žalibog resnično. Da se s tako pomanjkljivimi prometnimi sredstvi ne pospešuje tudi promet tujcev, je jasno dovolj. Tisti časi so že zdavnej minuli, ko se je bilo treba ozirati edinole na ugodno direktno zvezo med Dunajem in Trstom. Ozirati se je treba na potrebe in zahteve časa in prezreti se ne sme, da se sedaj stekajo razen južnoželezniške proge tudi še tri druge v Ljubljano. Ravno tako se stekajo v novejšem času poleg južnoželezniške proge tudi še tri državne železnice v Trst. Zveza med Ljubljano, Trstom in Reko pa je ostala ista, kakor je bila pred 20 leti. Na južnoželezniški progi se ne vidi prav nobenega napredka v korist osobnega prometa na tej progi. Odkar vozi na novi državni železnici toliko osobnih vlakov — vsake 2—3 ure odide en vlak iz Trsta proti Gorenjski in obratno — odvraca se potnike med Ljubljano in Trstom nehote na državno železnico. Tako ni oviran le osebni promet, marveč škoduje si južna železnica tudi sama sebi.

Da se dosedanji občutljivi nedostaki odpravijo, je nujno potreba, da južna železnica upelje en nov osobni vlak, ki bi odhajal iz Ljubljane proti Trstu po 9. uri

dopoludne in prihajal v Trst pred 2. uro. Iz Trsta pa naj bi odhajal ob 2. uri in prihajal v Ljubljano nekoliko pred 7. uro zvečer. Ker odhajajo večerni vlaki iz Ljubljane na gorenjski, dolenski, kamniški in vrhniški progi po 7. uri zvečer, bi bila s tem napravljena za vse te kraje jako ugodna zveza s Trstom. Oba zgoraj omenjena vlaka bi se dala zvezati z mariborskimi osobnimi vlaki, ki vozijo le do Ljubljane. Morda bi južni železnici celo kazalo, da bi jutranji mariborski vlak, ki prihaja sedaj v Ljubljano zjutraj ob 9³⁵, vozil neposredno do Trsta, ravno tako tudi željeni popoldanski vlak, ki bi prihajal pred 7. uro zvečer iz Trsta v Ljubljano, vozil namesto dosedanjega večernega mariborskega vlaka neposredno do Maribora.

Na progi Reka-Št. Peter naj bi se vpeljala dva nova osobna vlaka, katerih eden bi odhajal iz Reke zjutraj ob 10. uri in prihajal v Št. Peter po 12. uri. Drugi pa naj bi odhajal iz Št. Petra pred 1 uro in prihajal v Reko okoli $\frac{1}{2}$ 3. ure. Prvi vlak bi imel proti Trstu direktno zvezo z novim vlakom Ljubljana-Trst in ugodno zvezo proti Ljubljani s popoldanskim poštnim vlakom. Z drugim vlakom bi se doseglo jako ugodno zvezo Trsta in Ljubljane z Reko-Opatijo.

V boljši pregled objavljamo vozni red novih vlakov, ki bi ustrezali našim potrebam.

Ljubljana—Trst.

9-40	■ Ljubljana	6-51
10-14	Borovnica	6-20
10-56	Logatec	5-57
11-13	Planina	5-44
11-25	Rakek	5-35
11-46	Postojna	5-17
11-57	Prestranek	5-04
12-10	St. Peter	4-54
12-40	Divača	4-10
1-22	Nabrežina	3-00
1-56	▼ Trst	2-20

St. Peter—Reka.

12-45	■ St. Peter	12-06
1-00	Kilovče	11-46
1-12	Trnovo-Bistrica	11-31
1-36	Sapjane	11-12
1-56	Jurdani	10-50
2-14	Matulje-Opatija	10-30
2-29	▼ Reka	10-00

Kolikor nam znano je prosila postojnska občina že pred par leti južno železnico za uvedbo približno takega vlaka, a seveda zaman. Sedaj nameravajo vse interesovane občine prošnjo ponoviti. Pozivljamo tudi naše državne poslance, brez razlike strank, da se za stvar zavzamejo in pripomorejo do željenih nujno po-

trebnih vlakov. Pozivljamo pa tudi društvo za promet tujcev na Kranjskem, trgovinsko zbornico in druge korporacije in interesovane kroge, da store svojo dolžnost.

Dopisi.

Črni vrh nad Idrijo. Veliko vode je že poteklo od časa, kar nismo poročali nobene novice iz Črnega vrha. Molčali smo o vsem dobrem in slabem, misleči, da ne vzbudimo slabe volje in ne kalimo zaželenega miru. Blagajnik klerikalnega fonda, glavni njih agitator, bliščal se je kot svetla zvezda na jasnem obnebu. Nismo ničesar raznašali med svet, a vendar smo jo skupili. Dne 21. t. m. pri občinski seji se nam je očitalo, da vsako malenkost v „Notranjca“ pišemo, češ, da tajnosti in vkrepe občinskega odbora razglajamo. Seveda to ni ljubo tistim, kateri bi radi za kulisami igrali. Nam se pa to važno zdi, da davkoplačevalci vedo, kaj ti možje delajo. Da ne bode kdo mislil, da je ves občinski odbor zato, da se bo tudi še za naprej pobiralo 10 % naklade za novo župnišče, odločilna je bila le oseba gosp. župana, ker je bila polovica odbornikov za, polovica zoper. Vidi se, da je precej trezno mislečih mož v odboru, kateri uvidevajo nepotrebnost nadaljnjih prispevkov za zidanje novega župnišča. Kajti lepo in trdno hišo podirati in z novim materijalom novo zidati, to stane groše, samo načrt že stane 500 K, kakšen je pa proračun, tega pa davkoplačevalcu ne

povedo, prav imajo, sami naj vedo, sami naj si zidajo, kakor hočejo, kar smo jim dali, to naj imajo okrog 14.000 K, naj razpolagajo z njimi, kakor hočejo, s tako svoto se že pač da primerno vrediti trdno, prostorno in že lepo hišo za župnišče. To mora pač videti vsak pameten in trezen človek.

Te naklade ne bodo še prenehale, leta in leta bomo plačevali, ako se davkoplačevalci sami ne uprete. Kajti v občinskem odboru je večina mož zato, da se zida župnišče, kakor kakšna palača milijonarja in da naj se z delom prične prej kot mogoče. Prav bi bilo, da bi se tem možem nekaj sličnega zgodilo, kakor se je starešinstvu pretečeno leto v Dobremdobu na Goriškem.

Staviti si moramo pred oči, kdo nam bode izbrisal dolgove, v katere smo padli radi propale mlekarne. Ali mar nismo bolj potrebni dobrih vodnjakov, vodovodov, ureditve šole in vzornih hlevov. Vseh teh potrebščin naenkrat nikakor zmagati ne moremo, treba se bode odločiti. Zakaj naj prispevamo, ali za župnišče, ali za tu navedene potrebe, katere so neizogibne in nam že skozi vrata silijo. Vsak trezen občan se pač tukaj lahko odloči, ako to pomisli, koliko milijonov poseduje katoliška cerkev v Avstriji, za to pač ni potreba, da bi mogel ubožen in vsega potreben kmet prispevati, da bi se zidale duhovnikom moderne vile za kmetske krone, kajti pri slednjem kmetu je živa potreba, da si sam svojo hišo popravlja. Vsak majhen

Listek.

Po vasi govorijo.

Rumunsko spisal Ivan Slavici.

(Dalje.)

„Jasno je, da Tudor noče nič več vedeti od naše Marte“, ponovila je Ana.

„Noče nič več vedeti?“ odgovoril je Miha, katerega so te besede pogrele; „ali mar ni dobra zanj?“

„Ne razgrevaj se, ljubi Miha!“ mirila je Ana; „glej — gotovo — veš nekaj govorijo po vasi — gotovo je tudi Tudor kaj slišal o tem!“

„Kaj pa govorijo?“ vprašal je Miha in postal bled, kakor zid.

„Dragi Miha!“ nadaljevala je Ana, prestrašena, „pomiri se; še nikdar te nisem videla tako razburjenega. Saj veš, kaj je mladina. Glej, mogoče je, da Marta nosi v srcu podobo kakega drugega . . . da je Tudor zvedel o tem . . in, da je sedaj več ne mara.“

„Kaj?“ vprašal je začuden Miha.

„Mihec!“ tožila je Ana, „midva nikdar nisva mislila kaj takega. Glej, zbolela bo in umrla. Vedno govori le o njem, joka se in vzdihuje, da mi trga dušo.“

„Ubogo dete!“ rekel je sočutno Miha, „zakaj mi tega niste poprej povedale?“

„Saj jaz sama nisem nič vedela. Res je, da že leto dni govori o njem, hvali ga in pripoveduje, kako

je močan in lep in, kako zna govoriti. Kakor rečeno, omenjala ga je večkrat, kar tako mimogrede, da si nisem mogla posebnega misliti, — a zdaj naenkrat je vsa spremenjena. Glej, Mihec! Nikar ne vzroji! — On je pastir v hribih in jaz ne vem . . .“

„Pastir!“ jecljala je Miha, tresoč se po vsem telesu.

„Da, pastir!“ potrdila je Ana.

„In Marta ga ljubi?“

„Neizmerno ga ljubi“, jadikovala je Ana.

Miha se je zgrudil na stol, prijel se za glavo in sedel nekaj časa, omagujoč od silnega razburjenja.

„Umoriti me hočete!“ zakričal je in skočil kvišku. „Kaj naj počnem? Bolje je, da se zadavim z lastnima rokama, nego, da se osmešim pred vsem svetom. O, kam smo prišli?“

„Mihec“, mirila je Ana, „sčasoma se bo vse pozabilo!“

„Da“, rekel je trpko, „ona bo pozabila ob strani drugega, a svet ne pozabi!“ Pokril je obraz z rokama in stal nekaj časa boreč se proti silnemu čuvstvu; potem se je vzravnaval in velel, navidezno pomirjen, a s strogim izrazom:

„Pripelji dekle sem!“

„Mihec!“ zajokala je Ana, vsa prestrašena vsled strogega izraza.

„Pripelji jo! — ali pa jo sam poiščem, tako, da se bodo hlapci čudili nad tem!“

Ana je odšla, Miha pa je čakal nepremično na

vihar odtrga kos slamnate strehe, to so znaki njene preperelosti in za prenovitev potrebe. Nič nimamo proti temu, ako si duhovniki omislijo in postavijo kak nov, lep dom, saj bi bil ta tudi neka olepšava vasi črnovrške; samo to naj bi se tako zgodilo, da pri tem odprejo svojo blagajno. Kakor mora dežela in država skrbeti za svoje uradnike, tako naj tudi cerkev skrbi za svoje duhovnike. Pozivljamo vladne organe, da vendar enkrat storijo korak, da branijo pred takimi in nepotrebnimi davki vbogega kmeta, ker že družih davkov ne more zmagati. Dolgovi rapidno naraščajo po zemljiških knjigah, in temu se ni čuditi, pride ujma, nesreča, slaba letina, požar, nobeden noče zato nič vedeti, duhovniki tudi ne, brez ozira oni proizvajajo svojo postransko beračijo ter pritiskajo na kmeta. Da ne bode kdo očital, da so to laži, navedem tukaj dokaz. Pred časom se je vpeljala navada, da duhovniki v času košnje beračijo seno po občini; to beračenje je pa postalo zelo občutno posebno pri malih kmetih; prideta kar dva nosača, vsak v svojo rjuho naložita vse, kar je kmet ves dan nakosil in žena nagrabila. Kdor od strani gleda te prizore, res ne ve, koga bi pomiloval, ali kmetiča, ki na tihem preklinja, ali nosača, ki se mu noge šibijo pod težo butare. Radi tega pritiskanja so občinski možje že leta 1890. obljubili župniški kungrigori 100 kron podpore, da se opusti beračenje sena. Pokojni gospod župnik Kogej je bil tudi s tem

zadovoljen, tako da res ni pobiral sena; navada pa je le ostala, da vsako leto potem dovoli občinski odbor 100 kron, tako da je že dosedaj šlo 1700 kron občinskega denarja v nenasitljivi žep. Beračenje pa ni prenehalo, samo prvo leto se je vzdržalo, drugač se pa vršilo nadalje po stari navadi. In dandanes je še veliko bolj pomembno, da s to potjo tudi agitirajo in nalašč nekatere hiše izpustijo, da jih potem opravljajo. Take duhovnike naj še potem mirno nadalje podpiramo, ker jim država zvišuje plače, kadar se jim poljubi, in zato nas pri davku pritisnejo. Torej proč s prispevki za župnišče in 100 kron kongrigure podpore v občini je za 100 družih potreb. Cerkev je imela pred časom v Zadlogu svoje polje, na katerem se pridela nad 100 centov sena, in svoj gozd; vse to so pa prodali, skupljeni denar naložili na boljše obresti, zato ni potreba, da bi občina dajala duhovščini še kake podpore.

Iz reške doline. Pomagajte, pomagajte, oh pomoč! dopisniku „Domoljuba“ iz reške doline; prišla ga je namreč grozna bolezen — besnost; ali se mu je pa žolč izlil, ker tako besni v št. 47 čez vse, kar ni njegovega mišljenja. Le potolažite se g. „Mi“ kakor se imenujete sami. Potrpljenje je božja mast; potrpljenje nebeška vrata prebije; ali kako že pravijo? — Sedaj ko ni slišati o ognjenih izbruhih iz ognjenikov, začel je pa „naš“ vrli dopisnik bruhati ogenj in žveplo iz sebe, v pogubo drugim, kakor obljubuje.

svojem prostoru. Kmalu so se odprla vrata in vstopili sta mati in hči, ki je prihajala odločno, s povzdignjeno glavo, a bledega lica.

„Marta“, rekel je očitajoč Miha, „kaj moram slišati? Ti hočeš ravnati po svoji glavi?“

„Jaz nočem, oče!“ odgovorila je.

„Ti nočeš? Saj bi se rada možila po lastni pameti!“ kričal je Miha.

„Jaz nočem, oče!“ odgovorila je odločno Marta.

„Kaj pa hočeš potem s tem — podležem?“ kričal je razkačen.

Marta se je zganila; obraz ji je zažarel, bliski so ji švigali iz oči, ustnice so se ji tresle — stopila je za korak naprej in rekla odločno:

„Oče, nikar ga ne imenuj podleža, kajti s tem blatiš svojo hčer!“

Te besede je izgovorila s tolikim ponosom, da Miha ni vedel, kaj bi odgovoril ali storil, Marta se mu je približala, ovila mu roke krog vratu in rekla: „Jenjaj, oče, nikar se ne jezi, ne bodi žalosten! Nikdar več ga ne bodem videla v življenju in nikdar več govorila o njem. Odšel je in se ne vrne več. „Mogoče je, da bi mu bil ti sam ukazal, naj ostane, ko bi ga bil videl, ker on je — ne vem, kako bi ti to opisala, — on je tak, da ga človek mora ljubiti. Ne zahtevam, da bi se vrnil, a ljubo bi mi bilo, da bi ga ti enkrat videl — potem pa me omoži s komur hočeš!“

„Drago moje dete“, rekel je Miha ganjen, „bolje

je, da nama ne pride nikdar več pred oči, jaz ne bi mogel tega prenesti.“

„Če misliš tako, oče, se udam tvoji želji,“ končala je Marta in odšla počasi iz sobe, Ana ji je sledila molče.

Miha se je vsedel na stol za mizo, podprl glavo z rokama in se je globoko zamislil. Zdelo se mu je, da je njegovo življenje omadeževano in k vsem nesrečam, katere je pretrpel v zadnjem času, pridružila se je še skrb in bojazen, da tudi prihodnost ne more prinesti nič več dobrega. Brezdvomno se bo Marta sčasoma umirila in bo pozabila svojega pastirja, a čakale so jih težke ure. Na vse zadnje bi bil še lahko vse prenesel, le misel: „Kaj bodo rekli vaščani?“ ga je mučila silno. Vse življenje je skrbno pazil, da je svet mogel le dobro govoriti o njem — to je prevzel po svojih stariših, tega je bil vaje, to je bil ponos njegovega življenja; zdaj pa naj naenkrat to svoje najdražje blago izgubi na tako strašen način.

Slednjič je vstal, poravnal si lase in rekel tiho, nekako boječe:

„Na vse zadnje, kaj me brigajo te vaške govorice?“

Bilo je, kakor da bi ta nova misel, spremenila tudi njega samega. Sedaj ni bil več prevdarjajoči, dobri Miha, ostal je samo bogati kmet, kateri se več ne briga za to, kar se godi krog njega. Zunaj so se oglasili psi.

Miha je šel ven pogledat. Prihajala sta Matej in Simon.

(Dalje prih.)

Oh pomagajte!! rešite se ljudje božji! Gorje tebi učitelj Lampret! boj se in tresi se, ker tvoje pogubljenje je blizu! kajti „Domoljub“ je list, ki nikdar zastoj ne piše in ne grozi; zato je najboljšje prositi odpuščanja ker, Kristus je rekel: „Kar bodo odpustili, bo odpuščeno“..... zato bode tudi tebi. Tudi piše, da smo salemensko slabo informirani o njem, ter, da ne vemo, kdo da je. Mi smo se prepričali, da je g. „Mi“ silen učenjak ter, da zna vse tuje izraze na pamet. Dalje: Zastavimo mu ponižno vprašanje, kje ima on tisti talent, da ve vse skrivne reči iz prejšnjega časa, ali je detektiv?! Koliko časa je že v naših krajih! ali ni, odkar je „Domoljub“ prinesel prvič „iz reške doline!“ Ali ni od tistega časa naprej vedno zabavljanje čez vse ljudi, ki ne berejo „Lažiljuba“! Vi zabavljate čez učitelja Lampreta, kakor bi bil največji lump na svetu. Le počasi, dopisunče, ako bomo hoteli pisati, bomo dobili za znamke, če ne drugje pa pri Vas, saj radi dajete ubogajme vsi vaše stranke. — Bog se usmili našega vrlega g. „Mi“ ter mu pomagaj vse nasprotnike potolči, kakor je nekda rekel: „ima dve noge, dve roke, pa pipec v žepu“, s tem bo lahko premagal vse, četudi je ravno eden od tistih, ki pravijo: Korajžo pa šnajt; potem pa teči, kakor zajc. Bog ga tudi varuj in sveti Vrban, ki muhe pase in grozdje varuje, da ne bi pustil sok trte še svoje nasledke; pa je naj odpravi preč, to veliko zlo! — Da se mu ne bi glava nadalje mešala, mu hočemo neko uganko povedati, da bode imel za mislit in študirat tudi kaj družega; ne samo o „liberalcih“, njih naj pusti pri miru, ker mu le dobro hočejo. Ako bode pa uganil, bode dobil 10 K nagrade, samo naj to naznani na uredništvo „Notranjca.“ — Uganka. Kdo je „Domoljubov“ dopisnik iz reške doline?! Poslušajte zdaj vsi ljudje, kako na svetu narobe gre. Prišel je neki človek v naše kraje, da neumnosti tu prodaje. Ker enkrat bi bil rad slaven, se k „Domoljubu“ pritaknil zraven, ter mu katero izporoči. To ga silno veseli, ako katerega piknil bo, pa uganite, kdo je to? — Se s študentom nekim shaja, pa za vino tudi daja; on ga pa ne pije, ne, ker abstinent postal on je. A prej ga včasih je rad povlekel, da je mački teta rekel, ter se malo opotekel, pogledal od blizu tla, kakšna so, pa uganite, kdo je ta? — Ljubezen poslan je učiti, ter sovraštvo odstraniti. Pa kaj bode ubogal vse, zato dela rajši, kar zna in ve. V „Domoljubu“ jih krščuje, imena daje, čudne tuje; ne vemo, kje imenik dobi, ker v pratki jih najti ni. Brihten je, kaj se vam zdi?! — Slaven rad bi bil on mož, pa liberalce stavil v koš, ker grozno on se jih boji, najrajši jih ugonobil bi. Radikalno proti njim postopa, vrelega jim piti daje kropa, psuje liberalce, kar se da; zdaj uganite, kdo je ta? — Četudi ga bo kdo uganil; saj se bo v „Domoljubu“ branil, češ, da ni res tako, kot povedali mi smo. Toda kaj to stori, ker psovki smo vajeni, četudi reče uboga reva to, kaj se bode govorilo, nas ne bo zanimalo. Saj še govorit ne zna; lahko uganete, kdo je ta?!

Tudi iz reške doline! Dopisnik „Domoljuba“ z dne 14. t. m. omenja most pri g. Deklevi in hinavsko obžaluje, da imajo ubogi Suhorci vedno popravila pri mostu. Naj bi se vendar enkrat tozadevna prošnja ugodno rešila. Tega pa ne pove, kdo je pred šestimi leti ljudi hujskal in zmerjal dotične može, ki so se trudili, da bi se prošnja za most čim preje rešila. S tem je dotični zakrivil, da omenjena prošnja še do danes spi! Dalje omenja dvogovor dveh Suhorčanov. Jurij: „Ti svak, ali že veš, da ne bode mogel naš najin prijatelj vina več tako poceni točiti kakor dosedaj?“ Janez: „Zakaj pa ne?“ Jurij: „Ali ne veš? Se vidi, da nič ne bereš; v kratkem stopi nova postava v veljavo, ki strogo prepoveduje ponarejati vina in če bi ga znal kdo še tako dobro pofarbat, kakor najin prijatelj. Sedaj menda razumeš; posehmal bo premalo dobička.“ Janez: „O škoda.“ Ali bi ne bilo bolje, da bi povedal, kakšno vino imajo v neki bližnji gostilni, kjer so pred časom neko osebo (ime pridržano) iz gostilne v lojternicah na dom pripeljali, kakor vozi mesar živinče v klavnico. Jurij in Janez pa sta šla vedno sama domov. Dalje omenja: Na Suhorji je že šestič vložena prošnja za drugo gostilno. Radovedni smo, če bode imela isti vspeh, kakor prejšnje. Opozarjamo glavarstvo in orožništvo, da rešujejo prošnje nepristransko. Doba, v kateri se je reklo: „liberalcem groš, klerikalcem knof“ je že minila. Gospoda! dajte ljudem prosto voljo, da se za potrebo okrepčajo, kjer hočejo, ne pa narekovati, tukaj ali pa nikjer. Za pošten denar se sme zahtevati poštena postrežba. Mislimo, da se razumemo; Enaka pravica veljaj za vse! Tako nasprotniki. — V pojasnilo navedemo: Na Suhorji je 44 hiš, v katerih ljudje stanujejo, in dvoje gostiln, ptujca skoraj nikoli nobenega, ker vas ne leži ob cesti. Torej g. dopisnik? Čemu še ena gostilna, ki je je ravno toliko potreba, kakor vozu petega kolesa, in bi jo tudi ne bilo treba šestič prositi. Kakor slišimo, želi dopisnik še ene gostilne, da bi se tamkaj laglje gojilo strankarstvo, ki bi bilo celi občini v več zadevah na veliko škodo. Naj pogleda dopisnik malo v bližnje vasi, kjer je več gostiln, tam je več sovraštva in pretepov, več pijančevanja, več dolga. — V Ljubljani so klerikalci ustanovili družbo treznosti, na Suhorji pa hoče dopisnik „Domoljuba“ ustanoviti družbo pijanosti. Na Suhorji je nujna potreba mostu in šole, ne pa brezpotrebne in za vas uničujoče gostilne. Gospodu dopisniku se svetuje: Ker ima preveč denarja, naj ga porabi v boljše namene, namreč po vzgledu bivšega učitelja g. Anton-a Pegan-a, ki je podaril občini Suhorje 100 kron za zgradbo nove šole. Za take podpore se mu bo enkrat ljudstvo gotovo lepše zahvalilo, kakor za še eno in brezpotrebno gostilno. Mislimo, da se razumemo.

Domače vesti.

Postojnski in senožeški župan gg. G. Pikel in I. pl. Garzarolli sta bila pod vodstvom državnega poslanca g. Ivana Hribarja pri železniškem ministru dr. pl. Deršati radi podaljšanja železniške proge in zveze med Vipavo in Postojno.

Občni zbor kmetijske podružnice v Matenjivasi vršil se je preteklo nedeljo popoldan v šti-vanski šoli pri precejšnji vdeležbi. Bilo je tudi več Orehovcev, kateri se vedno zelo zanimajo za napredek. Letno poročilo načelnikovo kaže znatne uspehe. Podružnica je imela v l. 1907. 34 udov. 41 posestnikov prejelo je 200 q 18% Tomaseve žlindre, a naročenih je še 56 q kalijeve soli. S skupno naročitvijo prihranilo se je naročnikom K 240 na vozni. Udje so prejeli preteklo spomlad 208 sadnih dreves. Tudi travniško brano si je podružnica nabavila, in so jo udje preteklo spomlad že rabili. S pomočjo pevskega društva „Javornik“ je ustanovila podružnica ljudska knjižnica, katera šteje sedaj 288 knjig podučne in zabavne vsebine med temi tudi nekaj hrvatskih. Od dne otvoritve do danes, to je v dobrih dveh mesecih izposodilo si je 29 čitateljev sto knjig, a število čitateljev raste posebno, ko začnejo dolgi večeri. Izvzemši za knjižnico ni sprejela podružnica nobene podpore. V celem je imela podružnica v tekočem letu 1405.06 K dohodkov ter 1402.62 K stroškov, torej prebitka 22.44 K. Denarni promet je torej znašal 2850.12 K. Po odobrenju letnega poročila je predaval g. ravnatelj Pirc o komasaciji ter o izboljšanju travnikov. Skoro dve uri trajajoče predavanje je bilo vrlo zanimivo ter je g. ravnatelj koncem govora žel burno odobravanje. V imenu poslušalcev se je zahvalil g. predavatelju načelnik kmetijske podružnice ter mu stavil več vprašanj tikajočih se kmetijske podružnice, pa tudi navzoči posestniki so stavili več vprašanj v zadevi kmetijstva in živinoreje. Razšli smo se z željo, da bi nas g. ravnatelj večkrat posetil.

Na Dunajskem vseučilišču je bil promoviran doktorjem modroslovja g. Pavel Grošelj iz Ljubljane. Čestitamo!

Za „Sokolski dom v Postojni“ so darovali: gđc. Lojzika Salmičeva je izročila 19 K, ki so jih darovali: g. Ivan Jurca, župan, Gorenje 5 K, g. Jože Jurca, Bukovje 1 K, g. Andrej Jurca, Postojna 2 K, g. Adolf Jurca 1 K, Neimenovan 10 K, br. Kavčič Miloš, Rakek, doprinesel 6 K, ki jih je daroval br. Avgust Belle, Unec, slavno omizje v gostilni Zupan v Postojni pri igri „bum“ doposlalo K 3.10, br. Dragotin Vičič izročil 2 K, kot poravnava in obnovitev prijateljstva med Marinšič-em in Janešič-em. Obitelj Knežič-eva iz Trsta doposlala 20 K o priliki obletnice rojstva ljubljene jim hčerke Ljubomire.

Mrzlo vreme, ki smo ga imeli dosedaj v Postojni, se je spremenilo ter je pritisnil jug, ki nam gotovo prinese dež, še bolj gotovo pa sneg. Sicer smo

pa imeli do danes, dasiravno je že visoko število novembra krasno, suho jesensko vreme.

Postojnski trgovci opozarjajo še enkrat ce-njeno občinstvo v Postojni in okolici, da stopijo v zadnji številki „Notranjca“ objavljene določbe glede odpiranja in zapiranja trgovin v nedeljo, dne 1. decembra t. l. v veljavo.

Nemški napisi na postojnski železniški restavraciji še dosedaj niso odstranjeni. Prosimo, da slavna inženirska sekcija v Postojni vendar že enkrat usliši upravičene zahteve občinstva, ki je dovolj potrpežljivo, da dosedaj prizanaša to žaljenje in zapostavljanje našega jezika na našej grudi. Povsod drugod so dvojezični napisi, le v Postojni so vse dosedanje pritožbe bob ob steno. Ne preostaja sedaj drugzega, kakor metlo v roke.

Kmetska hranilnica in posojilnica v Senožečah je že začela s svojim delovanjem. Že prvi početki kažejo, da bo novi denarni zavod v korist kmet-skemu stanu izborna deloval. Kmetska hranilnica in posojilnica v Senožečah je članica „Zveze slovenskih zadrug“ v Ljubljani.

Novo kmetsko posojilnico po Rajfajzenovem ustroju so osnovali naši somišljeniki v Št. Petru na Krasu za Šentpeter in okoliške občine. Na čelu zavoda bodo sami ugledni možje-domačini, ki ga bodo vodili z neprestano mislijo in skrbjo za naš kmetski stan.

Za hmeljarstvo v loški dolini je nastalo med interesi živahno zanimanje vsled članka, ki smo ga priobčili v eni zadnjih številkih „Notranjca“. Mnenja smo, da bi se morala za to gibanje zanimati dežela in država.

Deputacija, ki se je oglasila na Dunaju zaradi železnice Postojna - Razdrto - Senožeče - Kobdilj - Štanjel je dobila v železniškem ministrstvu jako zadovoljive odgovore. Ta železnica se bo potem podaljšala preko Cerknice na Dolenjsko in tam zvezala s sedanjo do-lenjsko oziroma dalmatinsko železnico.

Na Vipavskem se je začelo gibanje, da se zveže Vipava s Kobdiljem, ki bo postaja bodoče železnice Štanjel - Postojna. Na ta način bi bila Vipava izvrstno zvezana z vsemi smermi.

Semenj sv. Frančiška v Postojni se bo dne 3. decembra vršil, ker je epidemična bolezen „legar“ popolnoma ponehala.

Nevarnega ptička so vjeli orožniki v prete-čenem tednu v Hraščah pri Postojni. Lovrenc Ogrizek, rojen 1884 v Hraščah, je služil kot vojak pri 97. peš-polku v Trstu. Prišel je k svojemu znancu in ga prosil, naj mu posodi za trenutek civilno obleko, ker mu v vojaški obleki ni mogoče iti po nekem pravilu. Ta mu je obleko posodil, a Ogrizek je z njo pobegnil in pustil svojo vojaško obleko. Postal je nevaren. Dne 12. novembra t. l. je v Trstu roparsko napadel neko žensko in ji vzel denarnico. Dne 16. novembra t. l. je ponoči v Hraščah ukradel dvema hlapcema obleko in uro v vrednosti 42 K. Dne 17. novembra je na Rakeku

v neki gostilni iz ljubosumnosti streljal dvakrat z revolverjem na nekega zidarja. Dne 20. novembra je ob 11. uri ponoči v Prezidu posestniku Protu vkradel kobilu, vredno 260 K. Kobilu so mu dne 21. t. m. v Landolu odvzeli, on pa je pobegnil. Dne 22. t. m. so ga slutili v Hraščah na nekem podu v senu. Več orožnikov je obkolovalo dotično hišo, neki Čelhar pa je šel na seno in tam res Ogrizka našel. Ogrizek je imel pri sebi veliko raznovrstnih ključev in je izvršil skoro gotovo še več drugih tatvin.

Imenik za občinsko volitev v Trnovem je razporejen. V njem je vpisanih več častnih občanov. O tem bomo še pravočasno govorili. Seveda taki, ki so toliko koristili občini, morajo postati častni občani. Pa drugič kaj bolj natančno o tem!

Nesreča. Bik je pobodel gospodarja Ivan-a Maver iz Grobišč, ko ga je hotel krmiti. Za Mavra je malo upanja, da ozdravi.

Iz reške doline. V zadnjem času oglašja se nekdo iz reške doline v „Domoljubu“, ki pa stanuje v Il. Bistrici in ki se šteje med „izobražence“! Piše pa v takem tonu, ki več ne spada med ljudi. Spravlja se vedno na g. Česnika, ki mu očita vse mogoče stvari, predbaciva mu vse dopise, ki prihajajo iz te okolice! No motite se, ti dopisi so iz popolnoma drugih rok. Mislim, da g. Česnika ta pisava ne zadene, akoravno izhaja iz rok njegovega kolega. Ne vemo, ali odobruje ljudstvo, če ima le količkaj soli v glavi to pisarjenje. Odgovarjali na take napade ne bomo.

Iz zgornje Pivke. Voda je odtekla, po njivah se vidi na daleč okoli peso in repo, ki štrli gnjila ali puhla iz zemlje.

Iz Knežaka. V kratkem nas zapusti g. Soparca. Pojde baje v Kamnik. Čestitamo.

Dopisi „Iz reške doline“ hudo bodejo klerikalce. „Domoljub“ se ves besen zaletava v g. učitelja Fort. Lampreta, češ da je on pisec naših člankov. S tem izjavljamo, da ni g. Lampert v nobeni zvezi s članki „Iz reške doline“. Klerikalci so zgrešili, zgrešili so jo pa tudi s svojim falzificiranimi dopisi iz Trnovega.

Pipčarski klub, ki se je ustanovil v Postojni pridno nabira s kaznimi in drugimi doneski svojega kluba prispevke za Sokolski dom. Živeli!

V Kranju so znižali mesarji ceno mesa za 16 v pri kg. Radovedni smo, kedaj bodejo postojnski mesarji primerno znižali cene mesu?

Rusjanova in Zvölfova hiša sta v toliko dograjeni, da se s 1. decembrom že presele stranke vanje. Jurcova vila je zunanje končana ter bode v okras trgu, enako je glavarstvo pod streho ter se prihodnje leto zgradba popolnoma dokonča. Da ni bilo legarjeve epidemije v Postojni, bi bile vse te stavbe letos popolnoma končane. Za letos je stavbena sezona v Postojni zaključena ter so zidarji in delavci, ki so bili pri zgradbah uslužbeni, odšli.

Narodno gospodarstvo.

Zvezi slovenskih zadrug so začeli za klerikalci metati polena tudi gospoda krog „Nove Dobe“, ki drugače trdijo, da hoče le zidati v gospodarsko korist slovenskega kmeta. Lepo se čujejo misli iz agrarnega programa „Nove Dobe“ in nam bo nje delovanje, če bo delala kakor obeta, vedno pozdravljeno. Opažamo pa, da je ta stranka zapadla v tisto napako, ki jo na papirju tako pobija: zagrizena, in sicer strankarsko zagrizena je postala, da je obžalovanja vredna. Kakor ona drugim očita, taka je sama: če ni kaka nova uredba izšla ravno iz tesnega kroga njenih somišljenikov, pa jo pobija in ji meče polena. Zveza slovenskih zadrug je bila davno potrebna. Vsakdo se je zavedal, da se je z napredne strani kmetsko združništvo zanemarilo: zanemarilo se je rajfajzensko posojilništvo in izvzemši mlekarstva je produktivno združništvo prava ledina. Najbolj poklicana, da zbira k delu, je zveza. Ona združna osrednja organizacija, ki so ji kranjske zadruge doslej večidel pripadale, tega organizujočega dela ni izvršila in ga po našem mnenju iz Celja tudi vršiti ni mogla, kajti naše središče je in ostane Ljubljana. Zamujenega je veliko, in med onimi, ki so nad to zamudo tožili, je bila tudi „Nova doba“. Zdaj, ko se je v tem oziru delo začelo, ji spet ni prav, in kakor od nekdah nahujskana, meče polena, da se veseli ves klerikalni tabor. „Zveza slovenskih zadrug“ ni nobena podružnica kake politične stranke. Od nje imamo agrarci pričakovati veliko pomoč za našega kmeta. Zato jo podpiramo. „Novo dobo“ pa pozivljamo, naj ne bije lastnemu programu v obraz. Opozarjamo jo tudi na tisto številko „Narodnega lista“ iz Celja, kjer se je popolnoma resnično objavilo glavno točko dogovora o delitvi delokroga med novo in celjsko zvezo.

Sadno drevje. Listje je orumenelo in odpadlo, drevesa so gola. V tem času obrne marsikateri izmed nas drevju hrbet. Zdaj ni sadja in golo sadno drevje se nam ne zdi pogleda vredno. Kaj naj torej počnemo na vrtu? — In ravno golo drevo priča odkrito o bolečinah in neprijetnostih, ki jih je pretrpelo med letom, ko je bilo zakrito z obilim listjem. Veje so rastle preblizu, ven z nekaterimi! Na vejicah vise gosenci, gnezda, skorja je poraščena z mahom in lišajem. Žaga, škarje, baklja za gosence, karbolinej za sadno drevje, ilovica, apno — vse te stvari so zdaj potrebne in se naj vporabljajo. In če posestnik snaži drevo in od blizu pregleduje veje, zapazi včasih še kako gosenco ali bubo, ki se komaj razloči od drevesne skorje. Kdo bi verjel, da živi na enem samem drevesu toliko škodljivcev! Izkušnja nas to uči. Glejmo, da izginejo nepoklicani gosti, drevo nam bo trud vrnilo.

Sredstvo zoper mrčesa na kokoših. Vzamejo se enaki deli žveplenega cveta in caherlina. Živali se morajo vsak dan naprašiti temeljito, da pride prah tudi pod perje.

Po svetu.

Zbirka znamk vredna 1,200.000 mark. Izvedenci cenijo zbirko znamk, ki jo ima Jurij Vertingtons v Klevelandu na 1,200.000 mark. Ta zbirka je najdragocenejša in najlepša v Zjedinjenih državah.

Poroka z mrtvo nevesto. V bližini Neapla zapazili so kmetje tujca, ki je živel na samem z mrtvim ženskim truplom, s katerim je ravnal, kakor da bi bilo živo. Opazovali so ga, ko je strastno poljuboval mrtvo žensko. Poizvedovanja so dognala, da je ta čudni ljubimec neki plemenitaž, ki je izkopal svojo mrtvo nevesto in jo v zaboji dal prepeljati sem. Tu je z njo praznoval poroko in živel z njo. Ko so ga ljudje začeli opazovati, je pobegnil. Kakor sklepajo, je najbrže zblaznel iz ljubezni do svoje neveste.

Trideset let spala je neka žena po imenu Benita Grosela v vasi Vilaciento na Španskem. Pred tridesetimi leti jo je podrl bik, od tega časa je ležala, kakor v nezavesti. Bila je ves čas skoro trda, ni se premaknila. Odkar se je prebudila, je njena hrana mleko.

150 glav govede zgorelo. Na posestvu Pavlovic v Nemčiji, izbruhnil je požar ter upepelil velik hlev. 117 glav goveje živine je zgorelo, 31 je bilo tako težko ranjenih, da jih je bilo treba postreliti.

Obleke iz lesa nosijo delavci v južni Kaliforniji. Naprava takih oblek, ki so jako trpežne, je preprosta in cenena. Odpadki lesa se zmeljejo in namočijo, da postanejo kakor testo; to se posuši in zvije v niti, tanko kakor sukanec. Iz tako dobljenih niti se pravi blaga, ki je jako trpežna.

Kašelj! 5245 notarsko poverjenih pričeval dokazuje, kako zdravilne so **Kaiser-jeve**

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

prsne karamele s 3 smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**
Zavoj 20 in 40 vin. Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus**, lekarnar v **Vipavi**.

Za večjo parno žago na kranjsko-hrvaški meji

išče se **žagovodja.**

Sprejme se le strokovnjak, ki bi umel natančno voditi žagino, gozdno in pisarniško delo.

Nadalje se išče

(mašinst)

strojnik,

ki je popolnoma izurjen v kovaškem ali ključavničarskem delu, zmožen vseh popravil pri parnem stroju in strojih za obdelovanje lesa; več bi moral biti tudi pri električni razsvetljavi.

Nastop službe meseca marca ali aprila 1. 1908. Plača po dogovoru. Znanje slovenskega ali hrvaškega jezika neobhodno potrebno.

Pismene ponudbe se prosijo na upravnništvo tega lista pod „Veleindustrija M. M.“.

Loterijske številke.

Trst, 23. novembra	85	67	69	44	39
Praga, 28. novembra	65	43	67	16	1

== Išče se ==

izurjenega mlinarja

neoženjenega, ki je že več časa v kakem mlinu samostojno delal, za neki mlin v Postojni.

Oglasiti se je pismeno ali ustmeno pri Fr. Jurci v Postojni.

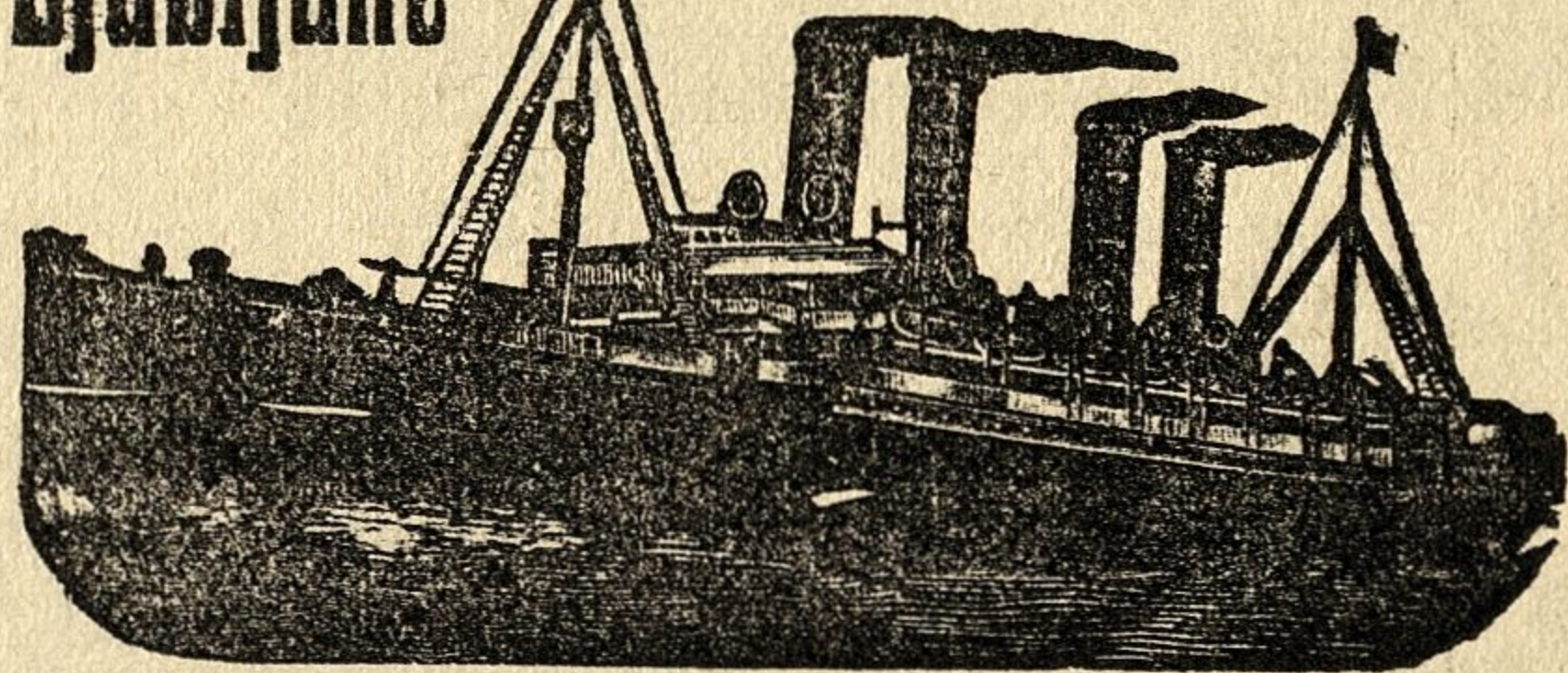
Prvo notranjsko podjetje za pokopavanje mrličev in napravo mrtvaških odrov

Lastnik: v Postojni Lastnik:

Josip Inocente.

Velika zaloga **krasnih kovinastih in lesenih rakev (trug)** po nizkih cenah, kakor tudi **voščenih sveč** in drugih pogrebnihi potrebščin.

Is **Ljubljane** v **New-York**

vozi se **najcenejše** s prekrasno opremljenimi **ekspresnimi parobrodi**, takozvanimi

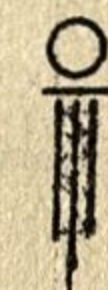
== **cesarskimi brzoparniki** ==
Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani
št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti starl Tišlerjevi gostilni.

Opeka - zidaki

so naprodaj

v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

•• Dober tek ••

dobite, če uživате

KAISER-jeve mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka teka in je prebava slaba.** Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

V najem se odda s 15. aprilom 1. 1908 **dobro idoča** **gostilna in prodajalna.**

Položaj zelo ugoden, ker se shajajo vozniki in delavci vodne in parne žage istega lastnika. Lesna industrija se bode v novjšem času znatno zvišala, naravno, da bode tudi za gostilno in prodajalno večji promet. — Ponudbe se prosijo naravnost na lastnika Franjo Žagar, Markovec, pošta Staritrq pri Rakeku (Kranjsko).

Svetovnoznana **postojnska jama**

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

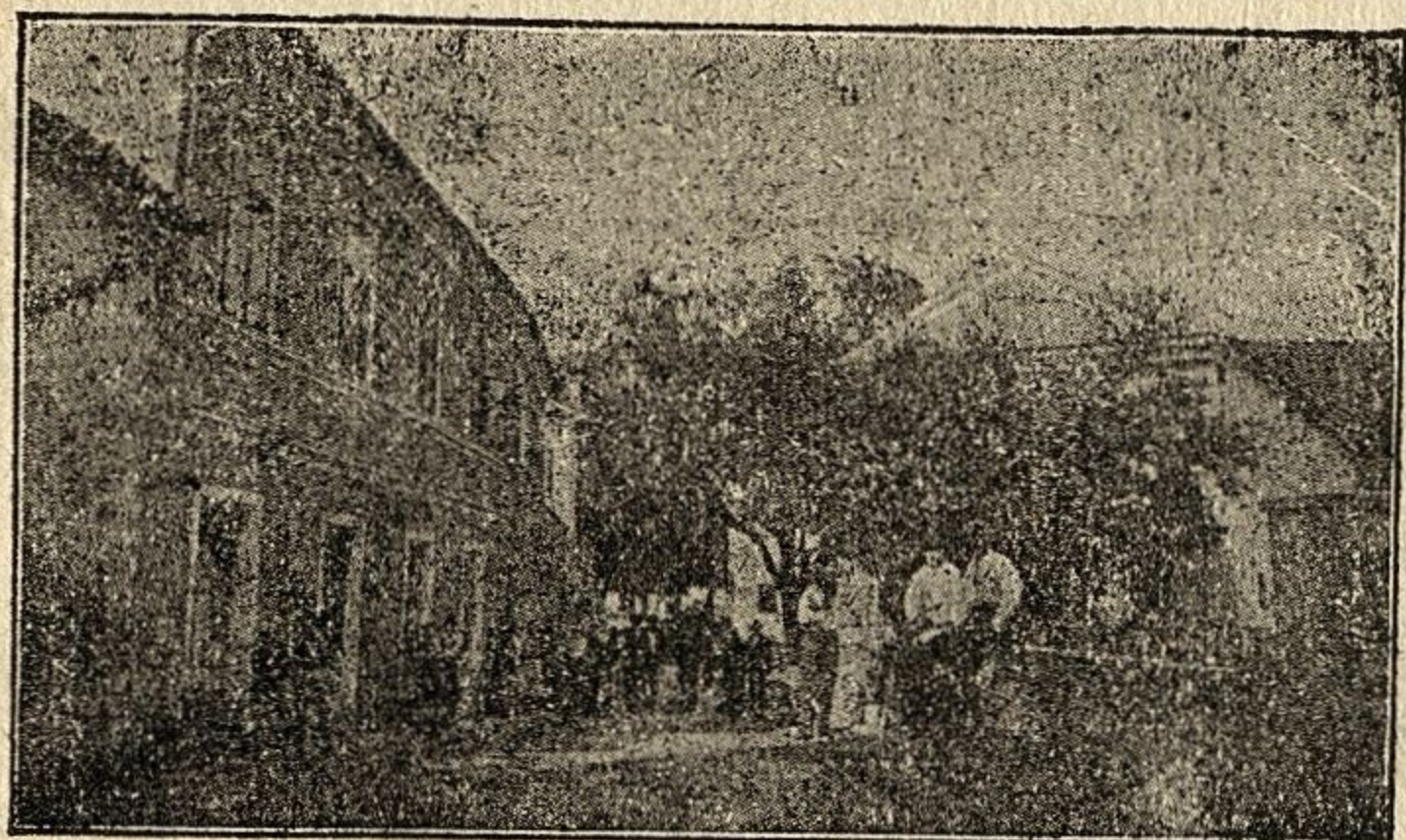
Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Dobroznani

Hotel TOMŠIČ

Ustan. 1. 1885

Gostilniški vrt s prijazno utico.

Ilir. Bistrica

priporoča:

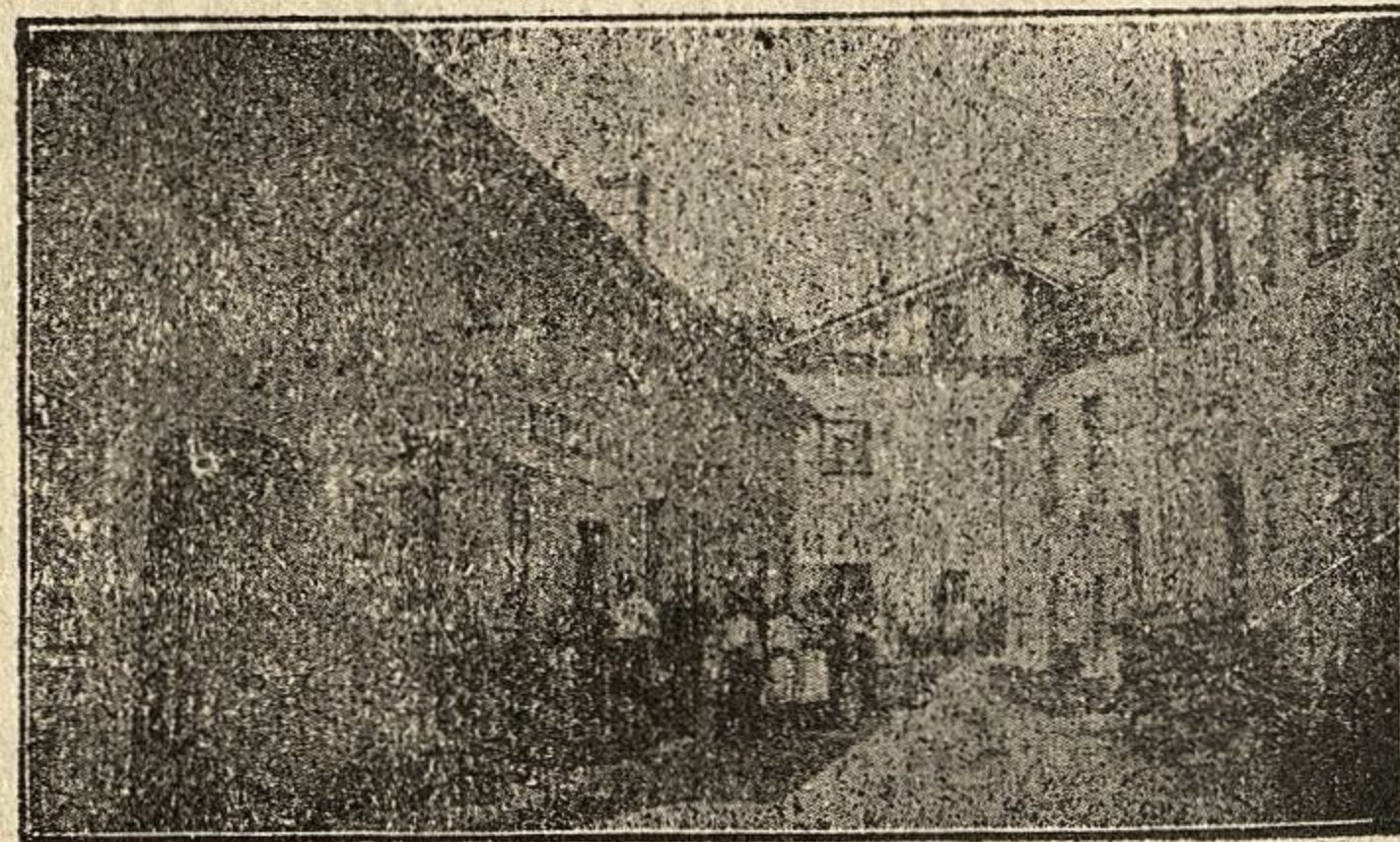
pristna vina in izborna pivo.

Dobra kuhinja.

Zmerne cene.

Prenočišča

za p. n. gg. goste
po zmernih cenah.

Najnovejše moderno opremljeno kopališče tik hotela.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po 4½%, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.